

20.09.2021

Asia/37

§ 672

Valtuutettu Mari Rantasen toivomusponsi Etelä-Karjalan mallin käytöstä kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen käsittelyssä

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Viurusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin poliisilaitoksen lausunto, 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi kaupunginvaltuuston 21.4.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyn selvityksen ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 21.4.2021 nuorten aloitteita ajalta 9.6.–31.12.2020 kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnen "Valtuusto edellyttää selvitettävän Etelä-Karjalassa käytössä olevaa mallia kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelyä käyttöönotettavaksi myös Helsinkiin."

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma (KVO13), jonka puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalassa koulujen, poliisin, sosiaali- ja terveystieteiden edustajista koostuva ryhmä on antanut koko maakuntaan yhteisen ohjeistuksen, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan. Ohjeistuksessa on tapauskohtaisia ohjeita eri kiusaamistilanteisiin. Koulun toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa teon välitön keskeyttäminen ja ilmoitus kaikkien osapuolten huoltajille. Käytännössä Etelä-Karjalan malli tarkoittaa siis sitä, että jos alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon, asiasta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan keskusteluryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Toimintamallilla pyritään siihen, että rikoksen tunnusmerkit täyttävät tapaukset käsitellään lainvastaisina tekoina eikä kiusaamisena.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lapset ry:n kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyössä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteesta viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto. Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muut tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Väkivallan ja muun rikollisuuden vähentäminen

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Helsingin Poliisilaitoksen osalta nuorten tekemien rikosten ennaltaehkäisy on vastuutettu hälytys- ja valvontayksikön ennalta estävälle toiminnolle ja jo tapahtuneiden rikosten tai rikollisten tekojen tutkinta rikostorjuntayksikön nuorisoryhmälle. Rikosten ennaltaehkäisemiseksi poliisilaitos tekee päivittäistä yhteistyötä kaupungin koulujen kanssa. Koulut ovat matalalla kynnyksellä yhteydessä ennalta estävään toimintoon päivittäisten ongelmatapausten ratkaisemiseksi. Yhteydenotto on keskitetty yhteen paikkaan saavutettavuuden varmistamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia pitkäaikaisia ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Kiusaamisen vastainen työ Helsingissä

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan Helsingissä tehdään päivittäin suunnitelmallista ja tiivistä käytännön yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, järjestöjen, poliisin sekä kaupungin kesken kiusaamisen ja väkivallan vähentämiseksi kouluissa, kaduilla ja sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on, että nuorten rikolliseen oirehdintaan ja kiusaamiseen puututaan jo varhaisessa vaiheessa ja nuorten rikokset tutkitaan tehokkaasti ja viivytyksettä.

Helsingin poliisilaitos pitää lausunnossaan Helsingin yhteistyömallia Etelä-Karjalan mallia laajempänä ja monipuolisempänä. Sen mukaan Helsingin toimintamalli kohdentuu puuttumisen osalta varhaisempaan vaiheeseen. Lisäksi Helsingin mallissa kouluissa tapahtuvien rikosten tutkinta on keskitetty tietylle tutkintaryhmälle muun muassa tarvittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Kaupungin sisäisenä lastensuojelun, perhesosiaalityön sekä perusopetuksen yhteistyönä viimeistellään parhaillaan KVO13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että KVO13-ohjelma vastaa monilta osin Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista kiusaamisen vastaisessa työssä.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä Helsingin poliisilaitoksen lausunnot. Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen. Sosiaali- ja terveyslautakunta on äänin 7-5, yksi tyhjä, kannattanut kiusaamisen vastaisen KVO13-ohjelman täydentämistä siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin poliisilaitoksen lausunto, 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

20.09.2021

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.08.2021 § 172

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnesta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä:

”Toivomusponnessa edellytetään selvitettävien mahdollisuuksien ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä.

Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin alueen rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kiusaamisongelman ratkaisemiseksi ei ole olemassa yhtä ratkaisua, mikä toimisi kaikkialla.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti

tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalan malli

Kiteytettynä Etelä-Karjalan mallissa on kyse siitä, että lainvastaisen teon tekevästä alle 15-vuotiaasta lapsesta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan ryhmään, jossa on hänen ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa myös molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Malli painottaa eri tahojen välisen tiiviin yhteistyön merkitystä kiusaamisongelmaan puuttumisessa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt. Kouluissa tapahtuvaan pitkittyneisiin ja vakaviin kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin liittyen Ankkurissa tehdään yhteistyötä K-0 (Aseman Lapset) kanssa, mikä on hyväksi havaittu jalkautuva toimintamalli.

Virkaa tekevä Ankkurin sosiaalityöntekijä kirjaa lapsen tietoihin tilannekuvauksen tapahtumien osalta ja tekee tarvittaessa myös lastensuojeluilmoituksen.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain (417/2007) 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisisosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

20.09.2021

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus valmistelevat parhailaan toimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen yhteistyössä. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.”

Käsittely

31.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Korjataan Kiusaaminen-alaotsikkoa edeltävä kappale kuulumaan seuraavasti: Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyöstä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

20.09.2021

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 5

Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Minna Lindgren, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 7

Samuel Adouchief, Maaret Castrén, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov

Tyhjä: 1

Kati Juva

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

17.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 040 3341703
mika.porvari(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 17.08.2021 § 258

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen liitteenä olevasta toivomusponnesta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Toivomusponnessa edellytetään selvittävän mahdollisuuksia ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä. Etelä-Karjalan mallissa tehdään aina rikosilmoitus, mikäli alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon. Tekijä ohjataan erityiseen ryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelemassa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja.

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma eli KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lasten kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyötä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisiosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus viimeistelevät parhailaan KVO 13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kiusaamisella ja koulussa tapahtuvalla väkivallalla voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamis- ja väkivaltaongelmiin tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Mikäli nuori tekee lainvastaisia tekoja, eikä hän joudu vastuuseen teostaan, on hänellä suurempi riski rikkoa lakia myöhemminkin. Rikosten toistuessa on riskinä, että nuori joutuu yhä syvemmälle rikolliseen elämäntapaan mukaan. Nuorisorikollisille kasautuu tyypillisesti hyvin suuri määrä erilaisia psykososiaalisia ongelmia. Varhainen lainvastaisiin tekoihin puuttuminen ja sovittelu ehkäisee tutkimusten perusteella riskiä, että nuori ajautuu syvempään rikoskierteeseen myöhemmin.

KVO 13

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 vastaa melko lailla Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä, mutta Helsingin malli on hieman laajempi. Sekä Etelä-Karjalassa että Helsingissä kiusaamisongelmaa on lähestytty samoista lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin ja kiusaamistilanteisiin vastataan samanlaisilla menetelmillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista.

Käsittely

17.08.2021 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Pia Kopra: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintamalli kirjataan osaksi Kvo13-ohjelmaa ja kyseinen malli otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Pia Kopran ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Pia Kopra jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Koulujen ja turvallisuusongelmiin; kiusaamiseen ja lainvastaisiin tekoihin ei ole kyetty puuttumaan riittävän tehokkaasti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkauttamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimiin yhteisöihin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anton Björninen, pedagoginen asiantuntija, puhelin
anton.bjorninen(a)edu.hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 88047
antti.varto(a)hel.fi